



Valstybinio audito ataskaita

DĖL VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ, SKIRTŲ
VIEŠAJAI ĮSTAIGAI „GEROS VALIOS
KOMPENSACIJOS UŽ ŽYDŲ RELIGINIŲ
BENDRUOMENIŲ NEKILNOJAMĄJĮ
TURTAŲ DISPONAVIMO FONDAS“,
VALDYMO, NAUDOJIMO IR
DISPONAVIMO JOMIS TEISĖTUMO

2015 m. vasario 10 d. Nr. FA-P-60-10-1-1



Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>IŽANGA</u>	<u>3</u>
<u>AUDITO APIMTIS IR METODAI</u>	<u>4</u>
<u>PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS</u>	<u>6</u>
<u>1. Pastebėjimai dėl valstybės biudžeto lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jomis teisėtumo</u>	<u>6</u>
1.1. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų finansuoti projektus	6
1.2. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų mokėti kompensacijas nukentėjusiems žydų tautybės asmenims	7
<u>2. Dėl rekomendacijų įgyvendinimo</u>	<u>8</u>

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti valstybės biudžeto lėšų, skirtų viešajai įstaigai „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“, valdymo, naudojimo ir disponavimo jomis teisėtumą. Lietuvos Respublikos Seimas 2014 metų valstybės biudžete¹ kompensacijai už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą patvirtino 12,5 mln. Lt (kaip Vyriausybės kanceliarijos asignavimus). Vyriausybės kanceliarija šias lėšas 2014 metais pervedė fondui.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija.

Audituojamas laikotarpis – 2014 metai.

Audituojamu laikotarpiu Vyriausybės kanceliarijai vadovavo Vyriausybės kancleris Alminas Mačiulis.

Viešosios įstaigos „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“ direktoriaus pareigas iki 2014 m. rugsėjo 30 d. ėjo Shmuel Levin, nuo 2014 m. spalio 1 d. – Vytautas Višinskis.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl valstybės biudžeto lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jomis teisėtumo pareikšta valstybinio audito išvadoje.

¹ Lietuvos Respublikos 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2013-12-12 Nr. XII-659.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Nuo 2011 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymas², kuriame nustatytas mokėtinos piniginės kompensacijos už Lietuvos žydų bendruomenių nekilnojamąjį turtą dydis – 128 mln. Lt, mokėjimo terminai (iki 2023 m. kovo 1 d.), tvarka ir naudojimo paskirtis.

Vadovaujantis įstatymu³, kompensacija mokama iš valstybės biudžeto Vyriausybės kompensacijomis disponuoti paskirtam fondui. Tokiu fondu Vyriausybė paskyrė⁴ viešąją įstaigą „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“.

Vadovaudamasi įstatymu⁵ fondo valstybinį auditą atlieka Valstybės kontrolė ir kasmet iki vasario 10 d. pateikia Vyriausybei valstybinio audito išvadą ir ataskaitą. Valstybinio audito išvadoje konstatavus, kad fondas disponuoja jam perduotomis kompensacijos lėšomis arba valdo, naudoja jam perduotą nekilnojamąjį turtą ar disponuoja juo ne pagal įstatyme nustatytą paskirtį arba kitaip pažeidžia šio įstatymo reikalavimus, Vyriausybė turi teisę laikinai sustabdyti kompensacijų mokėjimą ir disponavimą jomis ir spręsti dėl kito fondo paskyrimo.

Fondas 2014 metais gavo 12,5 mln. Lt valstybės biudžeto lėšų, skirtų projektams finansuoti. Be to, disponavo 12,5 mln. Lt tam pačiam tikslui 2013 metais gautomis (ir nepanaudotomis) valstybės biudžeto lėšomis.

2014 metais fondas baigė mokėti (2,0 mln. Lt) kompensacijas žydų tautybės asmenims, kurie gyveno Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais ir nukentėjo nuo totalitarinių režimų okupacijų. Lėšos (iš viso 3,0 mln. Lt) šiam tikslui iš Vyriausybės buvo gautos 2012 metais, 2013 metais išmokėta 1,0 mln. Lt kompensacijų.

Siekdami gauti pakankamą užtikrinimą, kad skirtos fondui valstybės biudžeto lėšos buvo valdomos, naudojamos ir disponuojama jomis teisėtai, atlikome auditą pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito procedūras atlikome Vyriausybės kanceliarijoje ir viešojoje įstaigoje „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“. Atlikdami auditą vertinome, ar lėšos, skirtos tikslinių projektų finansavimui ir kompensacijoms, visais reikšmingais atžvilgiais buvo valdomos, naudojamos ir disponuojama jomis taip, kaip numato Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymas. Audito įrodymai gauti taikant patikrinimo ir paklausimo audito procedūras. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.)

² Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymas, 2011-06-21 Nr. XI-1470, 2 str. 9 d. ir 3 str. 1 d. 2 p.

³ Ten pat, 2 str. 2 d.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-04-04 nutarimas Nr. 357 „Dėl fondo, skirto disponuoti kompensacija už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą, paskyrimo“.

⁵ Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymas, 2011-06-21 Nr. XI-1470, 2 str. 6 d. (aktuali reakcija 2014-06-12).

ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių. Audito procedūros buvo atliktos atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Įvertinę valstybės biudžeto lėšų, skirtų minėtam fondui, valdymo, naudojimo ir disponavimo jomis 2014 metais teisėtumą, Vyriausybės kanceliarijai pateikėme valstybinio audito išvadą ir ataskaitą.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. PASTEBĖJIMAI DĖL VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JOMIS TEISĖTUMO

1.1. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų finansuoti projektus

Fondas 2014 metais pagal sutartį⁶ su Vyriausybės kanceliarija gavo 12,5 mln. Lt valstybės biudžeto lėšų, skirtų finansuoti Lietuvos žydų religinius, kultūros, sveikatos apsaugos, sporto, švietimo ir mokslo projektus. Be to, disponavo 12,5 mln. Lt tam pačiam tikslui 2013 metais gautų ir nepanaudotų lėšų. Sutartyse su fondu numatyta, kad jeigu pervedamos sumos nebus panaudotos einamaisiais metais, metams pasibaigus, nepanaudotos lėšos naudojamos kitais metais tam pačiam tikslui.

Fondo vienintelis dalininkas⁷ priėmė sprendimą⁸ patvirtinti fondo valdybos siūlymą 2014 metais panaudoti 5,75 mln. Lt projektams finansuoti. Per ataskaitinius metus pasirašytos 47 sutartys su projektų vykdytojais, jiems avansu pervesta 4,7 mln. Lt. Tai sudarė 19 proc. per dvejus metus fondui vykdyti projektus skirtų valstybės biudžeto lėšų. Projektų vykdytojai 2014 metais įgyvendino 3,8 mln. Lt vertės projektus, 0,7 mln. Lt grąžino fondui 2015 metais kaip nepanaudotas pagal paskirtį lėšas. Dalies projektų (0,2 mln. Lt) įgyvendinimo terminas nepasibaigęs.

Fondo vienintelis dalininkas patvirtino fondo valdybos siūlymus dalį valstybės biudžeto lėšų, skirtų finansuoti projektus, panaudoti fondo administravimo išlaidoms. Fondo teigimu, visos įstaigos administravimo sąnaudos yra susijusios tik su Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatyme nustatytų tikslų įgyvendinimu. Toks fondo valdymo organų sprendimas neatitinka įstatymo nuostatos, kad išmokėta piniginė kompensacija gali būti naudojama tik tiksliniams projektams finansuoti (Lietuvos žydų religiniams, kultūros, sveikatos apsaugos, sporto, švietimo, mokslo tikslams Lietuvoje). Pagal minėtą įstatymą, nuo 2014 m. birželio 12 d. fondas administravimo išlaidoms apmokėti gali naudoti tik uždirbtas palūkanas.

Fondas 2014 metais patyrė 475 173 Lt administravimo išlaidų sąnaudas, ankstesniais metais – 221 505 Lt ir joms finansuoti panaudojo iš valstybės biudžeto gautą finansavimą, skirtą

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos ir fondo Kompensacijos Lietuvos žydų religiniams, kultūros, sveikatos apsaugos, sporto, švietimo, mokslo projektams finansuoti lėšų pervadimo ir naudojimo 2014-02-26 sutartis Nr. 011.

⁷ Viešoji įstaiga „Lietuvos žydų paveldo fondas“.

⁸ Viešosios įstaigos „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“ vienintelio dalininko 2013-11-05 sprendimas Nr. 2.

tiksliniams projektams. Taigi, fondas įstatyme nenustatytiems tikslams panaudojo 696 677 Lt (475 173+221 505-48 058) iš valstybės biudžeto gautų finansavimo sumų.

Fondo informacija

Natūralu, kad fondas, vykdydamas Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatyme ir sutartyse su Vyriausybe nustatytą veiklą, patiria administracines sąnaudas. Pavyzdžiui, vien kompensacijų nukentėjusiems asmenims išmokėjimo (bankinių pavedimų ir valiutos pirkimo) sąnaudos sudarė apie 40 tūkst. Lt. Veiklai vykdyti taip pat būtinos administracijos darbuotojų išlaikymo, buhalterijos paslaugų, biuro išlaikymo ir kitų prekių ar paslaugų pirkimo išlaidos.

Fondas nuo įsteigimo jokios kitos veiklos, nei nustatyta įstatyme nevykdė ir neuždirbo pajamų. Be to, neturėjo jokios galimybės pasinaudoti palūkanomis, uždirbtomis iki 2014 m. birželio 11 d. Įprasta, kad įvairių valstybės įstaigų, analogiškų fondų Europos Sąjungoje bei labdaros ir paramos fondų veiklai ir programoms įgyvendinti yra numatomos lėšos administracinėms išlaidoms. Fondas neišvengiamai patiria sąnaudas, įgyvendindamas įstatyme nustatytus tikslus, todėl būtina spręsti administravimo sąnaudų finansavimo klausimą.

Fondo vienintelis dalininkas patvirtino fondo valdybos siūlymus dalį valstybės biudžeto lėšų, skirtų finansuoti projektus, laikyti komerciniuose bankuose kaip terminuotus indėlius, siekiant uždirbti palūkanų ir ateityje tenkinti visos Lietuvos žydų bendruomenės poreikius. Fondas 2014 metų pabaigoje komerciniuose bankuose turėjo 18,75 mln. Lt vertės terminuotų indėlių, t. y. 75 proc. visų per dvejus metus gautų lėšų, skirtų finansuoti tikslinius projektus.

Viešoji įstaiga „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“ projektus finansuoti pradėjo 2014 metais. Pervesta (sumokėti avansai projektų vykdytojams) 19 proc. (4,7 mln. Lt) per dvejus metus šiam tikslui gautų lėšų. Projektų vykdytojai 2014 metais įgyvendino 3,8 mln. Lt vertės projektus, 0,7 mln. Lt grąžino fondui 2015 metais kaip nepanaudotas pagal paskirtį lėšas. Dalies projektų (0,2 mln. Lt) įgyvendinimo terminas nepasibaigęs.

Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymas administravimo išlaidoms apmokėti leidžia naudoti tik uždirbtas palūkanas už lėšų laikymą bankų sąskaitose. Tačiau fondas 2012–2014 metais patirtoms administravimo išlaidų sąnaudoms finansuoti panaudojo 696 677 Lt iš valstybės biudžeto gautų finansavimo sumų, skirtų finansuoti tikslinius projektus.

1.2. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų mokėti kompensacijas nukentėjusiems žydų tautybės asmenims

Pagal įstatymą fondas gauna lėšas ne tik finansuoti projektus, bet ir mokėti kompensacijas nukentėjusiems žydų tautybės asmenims, kurie gyveno Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais ir nukentėjo nuo totalitarinių režimų okupacijų. Lėšos (iš viso 3,0 mln. Lt) šiam tikslui iš Vyriausybės buvo gautos 2012 metais. Fondas 2013 metais išmokėjo 1,0 mln. Lt kompensacijų ir 2014 metais iki rugsėjo 30 d. baigė mokėti visiems besikreipusiems asmenims, tam panaudojo

1,5 mln. Lt lėšų. Fondo vienintelis dalininkas priėmė sprendimą⁹ patvirtinti fondo valdybos siūlymą likusias išmokoms skirtas lėšas (0,5 mln. Lt) dar kartą paskirstyti nukentėjusiems asmenims, kurie jau yra gavę išmoką. Papildomos išmokos nukentėjusiems asmenims išmokėtos iki 2014 m. gruodžio 31 d.

Fondas 2014 metais baigė mokėti išmokas nukentėjusiems žydų tautybės asmenims, kurie gyveno Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais ir nukentėjo nuo totalitarinių režimų okupacijų.

2. DĖL REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO

Valstybės kontrolė, atlikusi valstybės biudžeto lėšų, 2012 ir 2013 metais skirtų viešajai įstaigai „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“, auditą, pateikė rekomendaciją Ministro Pirmininko tarnybai spręsti klausimą dėl palūkanų, uždirbtų laikant valstybės biudžeto lėšas komerciniuose bankuose, pervedimo į valstybės išdo sąskaitą. Vyriausybės kanceliarija, atsižvelgusi į pateiktą rekomendaciją, parengė Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir 3 straipsnio papildymo įstatymo projektą, Seimas įstatymo pakeitimus patvirtino 2014-06-03 įstatymu Nr. XII-905¹⁰. Pakeitus įstatymą nustatyta, kad palūkanos už pinigines kompensacijos lėšas gali būti naudojamos finansuoti tikslinius projektus ir apmokėti fondo administravimo išlaidas.

Fondas, atsižvelgdamas į Valstybės kontrolės pastebėjimus dėl palūkanų pervedimo į valstybės išdą, visas iki įstatymo pakeitimo įsigaliojimo uždirbtas palūkanas (42 358,10 Lt¹¹) 2014 m. gruodžio 18 d. pavedė į valstybės išdo sąskaitą.

6-ojo audito departamento
direktoriaus pavaduotoja

Danguolė Krištopavičienė

6-ojo audito departamento
vyriausioji valstybinė auditorė

Rasa Guobienė

⁹ Viešosios įstaigos „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“ vienintelio dalininko 2014-09-18 sprendimas Nr. 4.

¹⁰ Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymas, 2014-06-03 Nr. XII-905.

¹¹ Fondas 2012 m. uždirbo 4 430,01 Lt palūkanų, 2013 m. – 17 269,33 Lt, 2014 m. (iki 2014-06-11) – 20 658,76 Lt.

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta viešajai įstaigai „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“.

Auditas atliktas, vykdant 2014-09-30 pavedimą Nr. P-60-10.

Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Rasa Guobienė.